

Koldingbogen

ÅRSTAL:	1975
FORFATTER:	Klaus Vedel
TITEL:	Og hvad med fremtiden...
KORT RESUME:	Sdr. Stenderups gamle huse

huse i sognet, for ellers vil sognet sygne hen. Landbruget bruger jo ikke så mange folk mere nu de er mekaniserede, og industri er der jo ikke noget af, men sognet er jo et af de kønneste af de otte sogne, og hvis der boede flere folk i sognet, kunne de forskellige faciliteter bevares for fremtiden. Når jeg af og til tager ned på kirkegården, hvor mine forældre, søskende og min hustru ligger begravet, og hvor der også er plads til mig, mindes jeg alle de mennesker som boede i husene dengang, og som nu er borte.

Og hvad med fremtiden...

af arkitekt Klaus Vedel

Sdr. Stenderup hører til blandt de mere karakteristiske landsbyer i Kolding Kommune.

Byen har indtil i år, 1975, været placeret i landzone og har derfor ikke haft nogen egentlig byudvikling.

Borgerne i Sdr. Stenderup har ønsket en vis udvikling, og Kolding Kommune har nu udarbejdet en partiel-dispositionsplan samt en byplanvedtægt, som angiver retningslinier for den eksisterende og fremtidige bebyggelse.

Landsbyen som et funktionsfællesskab eksisterer ikke idag. De fleste arbejdspladser findes uden for i de store byer. Dette gælder også Sdr. Stenderup, men det er kommunens målsætning at stimulere det eksisterende service-niveau, bl. a. ved at der gives tilladelse til opførelse af ca. 5 huse årligt. Men derved vil Sdr. Stenderup også kunne blive en forstad til Kolding by, på samme måde som Bramdrupdam, Sdr. Bjært og Vonsild. Denne konsekvens kan ikke væ-

re ønskelig, og det nødvendiggør derfor en rolig og styret udvikling.

Sdr. Stenderup er den eneste landsby i Kolding kommune, som ikke er »ødelagt«. Den kan være en alternativ byform, en modvægt til de øvrige traditionelle parcelhuskvarterer, som mange finder kedsommelige i deres pænhed og mangel på andre funktioner end »at bo«.

Den romantiske tendens i tiden er netop affødt af den rendyrkede funktionalisme. Man opsøger de mindre byer og beundrer de trange gader, de smukke og opfindsomme haveanlæg, den karakterfulde bebyggelse eller de pyntelige huse. Disse tendenser viser, at der er et behov for at udforme bolig miljøet anderledes, end man har gjort i den sidste menneskealder.

Tilbage til Sdr. Stenderup. Fhv. sognerådsformand F. L. Hansen har i 1933-34 skrevet en »Hjemstavnsbog«, som fortæller om Sdr. Stenderups historie. Oprindelsen til byens navn

går helt tilbage til år 800, da den hed Stenthorp eller Stendorp. Byen har set noget anderledes ud, end den gør idag. Smeden stak i 1807 ild på Stenderupgård, som desværre nu er nedrevet og ilden bredte sig hurtigt med vinden og lagde hele den sydlige halvdel af Sdr. Stenderup i aske. Det er årsagen til, at byen langs landevejen mere ligner en stationsby. Derimod vidner den nordlige del »Stenholt« om, hvorledes landsbyen har taget sig ud før branden. Om denne bydel skriver F. L. Hansen følgende:

»Stenholt, har til Dato bevareret Præget af ægte, gammel Landsbyidyl. Her er Bindingsværket i Bygningsstilen endnu det fremherskende, og hvis det var muligt, burde denne Bydel fredes i samme Skikkelse ud i Fremtiden, saaledes at Vejreguleringer og Opklustring af moderne Cementkasser til Boliger helt blev forbudt for derved at bevare denne sjældne Idyl af gammel Landsbykønhed for Ef-

terslægten. Kom igennem Stenholt en Foraarsdag, naar Hegn og Frugthaver staar i deres fejreste Blomsterpragt, eller kom en Dag hen i Højsommeren, hvor de velholdte Huse og Haver fryder Øjet ved deres samstemte Helhed, ja, selv en Senhøstdag, naar de stærke Farver fra den svindende Sommer bluser omkring Bindingsværksgavle og Tavl, kan det være en Oplevelse for den, der har Øjet opladt herfor. Det, der bl. a. gør Stenholt saa interessant, er de vekslende Højdeforhold, hvor-

paa Husene er byggede, Bydelen er lagt i en Slugt, hvorigennem en Bæk snor sig. I gamle Dage, da Landsbyerne formede sig, har vore Forfædre i mange Tilfælde netop lagt deres Boliger i en saadan Terrænfold, her var Læ for de barske Vinde og i Reglen let Adgang til Vand. Færdes man ad de smalle, bugtede Veje igennem Stenholt, har man de mest vekslende Udsyn, hist kigger man fra oven ned over Skorstene og mossede Straatage, og her ser man højt oppe Huse og Smaagaarde indrammede

af Haver og levende Hegn«.

Det er ikke tanken, at Sdr. Stenderup skal betragtes som et frilandsmuseum. Byen er en levende organisme og må naturligvis kunne tilpasse sig tidens krav. Men det er rigtigt, at der værnes om de værdier, landsbyen repræsenterer. Det er det byplanvedtægten tilstræber, den er dog kun et groft redskab, og hensigten med vedtægten kan kun gennemføres i et fortsat samarbejde mellem Sdr. Stenderups borgere og myndighederne i storkommunen.

KONRAD JØRGENSENS BOGTRYKKERI A/S

L. Fuglsang & Sønner

Slotsgade 6-10 . Kolding . Telefon (05) 52 14 88

Bøger . Alle slags tryksager . Eget bogbinderi